

Talvinen kansallismaisema antaa aavistuksen Pohjolan kaamoksesta.

Koli on paljon muutakin kuin kansallismaisema

26.12.2017 0.00

Pohjois-Karjalan palkitseminen vuoden 2016 kotimaiseksi matkakohteeksi oli perusteluiltaan harvinaisen yksiselitteinen ratkaisu.

Matkailutoimittajien Killan tekemä valinta tammikuun 2017 matkamessuilla osui sopivasti alkaneeseen Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoteen. Lukemattomat juhlapuheet ja kirjoitukset monista kansallisen kulttuurimme merkkipaaluista ovat korostaneet Pohjois-Karjalan ja etenkin Kolin merkitystä. Vaaran laelta Pieliselle avautuvasta näkymästä onkin tullut kiveen hakattu ikoninen mielikuva maamme kansallismaisemien ykkösestä.

Mutta vuoden matkakohteeksi valikoitumiseen vaadittiin muutakin kuin mahdollisuus kavuta vaaran laelle ja todeta: tässä se on, kaunein kansallismaisemamme keskellä laulujen maakuntaa. Pohjois-Karjala kokonaisuudessaan on monipuolinen matkailun runsaudensarvi täynnä historian havinaa, luontoarvoja sekä kansatieteellisiä ja geologisia erikoisuuksia. Ja tietenkin se tarjoaa mahdollisuudet tyydyttää nykypäivän matkailijoiden lukemattomat erityistoiveet ja harrastusten kirjon. Koko maakunnan sijasta tässä jutussa keskitytään kuitenkin vain Koliin.

Luonnon ja kulttuurin kohtauspaikka

Kolin arvon ymmärtämiseksi on pakko kerrata hieman historiaa. **Jean Sibeliuksen** korviin oli kantautunut karelianismin ryydittämiä ylistäviä lausuntoja Kolin ainutkertaisista näkymistä. Niinpä hän **Aino**-puolionsa kanssa teki sinne häämatkan vuonna 1892. Jo seuraavana vuonna **I.K. Inha** otti ensimmäiset, korvaamattomat Koli-kuvansa. Niiden ansiosta tietoisuus paikasta saavutti koko lukeneen kansakunnan ja ”Taitelijoiden Kolistä” tuli käsite: siellä vierailivat muun muassa **Juhani Aho**, **Venny Soldan-Brofeldt**, **Eero Järnfeldt**, **Pekka Halonen**. Se oli mitä puhtainta luonnon ja kulttuurin kohtaamista.

Kolin matkailullista arvoa alettiin hyödyntää välittömästi. Ensimmäinen matkailutupa valmistui 1896, valtio osti Kolin 1907. Autotie valmistui 1933, laelle asti nykyiselle parkkipaikalle sitä jatkettiin 1953. Ensimmäinen pujottelumäki tehtiin 1937, ja jo seuraavana vuonna siellä laskettiin kansalliset ”Syöksy- ja pujotteluhiihtokilpailut”. Koli oli pitkään alppilajien ykkönen, ja laskettelu tyylin sanottiin olevan Koliilta kotoisin. Ensimmäinen

Lumikenkäily on lyhyessä ajassa noussut suosituksi liikuntamuodoksi myös Kolilla. Kapuaminen vaaran laelle talvisilla hangilla on antoisa elämys.

hiihthissi otettiin käyttöön 1952. Nyt Ukko-Kolin hiihtokeskus käsittää kuusi rinnettä ja kolme hissiä. Rinteet ovat Suomen kuudenneksi korkeimmat. Titteliteitä on sadellut: Koli valittiin vuoden 2013 retkikohteeksi, hiihtokeskukseksi ja hotellimiljööksi, parhaaksi hiihtolomakohteeksi se nimettiin 2016. Kolin 1.152 hehtaarin kansallispuisto perustettiin 1990. Tänä vuonna sen kävijämäärän ennustetaan nousevan 220.000:een. Erikoismaininta: Koli on Suomen eteläisin tykkylumipaikka.

Euroopan pisin jäätie

Talviulkoilu ei rajoitu pelkästään lasketteluun. Koli on satsannut monipuolisuuteen. Niinpä tarjolla on murtomaahiihtoa, lumikenkäilyä, moottorikelkkailua, husky- ja porosafaria, retkiluistelua ja kalastusta. Euroopan pisin jäätie Pielisen poikki Koliilta Lieksaan on 8 kilometrin pituinen ja lyhentää ajomatkan 95 km:stä 35:een. Mutta meno ei rajoitu pelkästään talveen. Viikasta on ympäri vuoden, korostaa 80 toimijasta koostuvan Kolin Matkailuyhdistyksen tj. **Veli Lyytikäinen**: - Meillä on 80 kilometrin patikointireitit, täällä pyöräillään, soudetaan, melotaan, uidaan, ratsastetaan ja ajellaan mönkijäsafareilla. Vuosittaisia tapahtumia ovat muun muassa 1.000 osanottajan (määrä rajoitettu) Vaarojen maraton, retkiviikko, maastopyöräilytapahtuma, Kolin venetsialaiset ja juhannusjuhlat. Matkailun lisääntyessä on pitänyt kiinnittää huomiota majoituspalveluihin. Erinäisten vaiheiden jälkeen keskiössä ovat nyt Break Sokos Hotel Koli ja sen olennaisena osana Koli Relax Spa -kylpylä. Hotellin 73 huonetta majoittavat maksimissaan 210 yöpyjää. Koko Kolin alueella on 350 vuokramökkiä, maatilamajoitusta ja kolme caravan-kohdetta, jolloin yhteinen vuodepaikkamäärä kohoaa 2.500:aan. Koli Relax Spa on 2013 valmistunut miellyttävä, kodikas minikylpylä ilman isoa uima-allasta. Kylmäallas, poreallas, valo-ääniallas ja kolme ulkopaljua korvaavat uima-altaan. Jaloille on omia erikoisaltaita. Voi mennä sekä elämysuihuun että Kolin Kuohuihin. Saunoissakin on valinnanvaraa: on suomalainen, aromi- ja höyrysauna. Tunnelman intiimiyttä lisää se, että parittain kylpylämaksun lunastaneet saavat valita mukaan pullon kuohu-, valko- tai punaviiniä. Ei ole yhtään hullumpaa siemailla porealtaassa kuohuvaa.

Terveiset 2 miljardin vuoden takaa

Alkuaikoina suhde Koliin oli hyvinkin kulturelli. Nykyajan villitykset eivät suinkaan ole tukahduttaneet henkisen pääoman vaalimista, kiitos siitä lankeaa hotellin pihapiiriin rakennetulle Luontokeskus Koliille. Tutustuminen keskuksen näyttelyyn on must jokaiselle Kolin kävijälle. Kertakaikkisen upeasti, aiheittain ja kronologisesti etenevä katselmus Kolin geologisesta historiasta aina teemaan "Koli tänään" saakoon arvosanan kymppi plus. Aika pyöräyttävä ajatus: Kolin kallioon kivettyneet aallonmerkkikuviot ovat syntyneet 2 miljardia vuotta sitten. Käy ilmi, että Pielisellä on ollut lukuisia kehitysvaiheita ennen syntymistään osaksi kansallismaisemaa. Luonnon aarteita ovat myös Pirunkirkko, Mäkrän siirtolohkare ja Uhrihalkeama. Kaskikulttuurista, maatiiseläimistä, talonpoikaisesta elämänmuodosta ja taiteilijoiden Kolistä on hienot, nykyajan tekniikoita hyödyntävät näytteillepanot. Mitä onkaan Koli tänään? Näyttely kiteyttää vastauksen näin: "Kolin tekee ainutlaatuiseksi sen monipuolisuus. Kulttuuriperintö elää yhä rinta rinnan luonnon monimuotoisuuden kanssa, jopa edistää sitä. Kansallismaisema tarjoaa niin esteettisiä, taiteellisia kuin henkisiäkin virikkeitä." Siinäpä se – unohtamatta tarjolla olevia mahdollisuuksia itse kunkin omakohtaiseen fyysiseen kilvoitteluun.

Teksti: SAKARI KARTTUNEN

Kuvat: SAKARI KARTTUNEN ja KOLIN MATKAILUYHDISTYS

Kaskikulttuuria esittelevä kuvasarja on suomen lisäksi käännetty englanniksi ja venäjäksi kuten muutkin Luontokeskuksen tekstit. Kolin vierailijoista 80 % on suomalaisia, 10 % venäläisiä ja loput muualta Euroopasta.

